

Sociolekter i Sverige

Ivković, Klara

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:131:130545>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-02-28**

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

ZAGREBS UNIVERSITET
FILOSOFISKA FAKULTETEN
INSTITUTIONEN FÖR SKANDINAVISTIK

Klara Ivković

Sociolekter i Sverige

Examensarbete

Handledare Goranka Antunović, fil. dr.

september 2022

Innehållsförteckning

I.	INDLEDNING	3
II.	SPRÅK OCH SAMHÄLLE	4
III.	DIALEKT OCH SOCIOLEKT	6
IV.	SOCIOLEKTER	7
IV.1.	UNGDOMSSPRÅK I SVERIGE	8
V.	SLUTSATS	10
	LITTERATUR	11

I. INDLEDNING

Det som kommer att diskuteras i detta examensarbete är ett sociolingvistik fenomen. Närmare bestämt kommer jag att förklara hur den sociala sfären visar sig i språk och hur den påverkar det individuella språket. Efter att skillnaden mellan dialekt och sociolekt förklarats, fokuserar arbetet på den form av språklig variation som kallas för sociolekt. Förutom det ska också visas skillnaden mellan dialekt och sociolekt. Den förklaras mer i detalj genom att en svensk sociolekt beskrivs, nämligen ungdomsspråket i Sverige. Ungdomsspråk är inte den enda typen av sociolekt, det finns också kvinnligt och manligt språk, Rinkebysvenska och flera andra. Just ungdomsspråket har valts som huvudämnet eftersom jag tror att det berikar och påverkar standardspråket mest.

Lars-Gunnar Andersson (2013: s. 39) säger att varje språk innehåller större eller mindre språkvariation. I nästan varje språkmiljö och språkområde kan vi märka varianter inom ett och samma språk. De kan innebära skillnader i uttal, ordval, betoning eller själva uttryckssättet (Andersson, 2013, s. 42). Barn använder en annan språkvariant än äldre människor, kvinnor än män, chefen än de anställda och så vidare. Skillnader i språkvarianter kan också ses geografiskt- människor som bor på olika platser eller regioner använder också språket på någorlunda sätt. Med tanke på förekomsten av ett stort antal språkvarianter tenderar ordböcker och grammatiker att generalisera variationer och kunskaper. Syftet är att generaliseringarna ska vara tillämpliga på ett stort antal talare. Å andra sidan ser sociolingvistik på sådana fenomen annorlunda. Sociolingvistik ser på språket utifrån variationsperspektivet. Ingen språkgemenskap och inget mänskligt språk heller är helt homogent (Andersson: 2013, s.39).

Med tanke på detta använder man begreppen *sociolekt* och *dialekt* för att strukturera och att bringa reda i den språkliga variationen. Gränserna mellan dialekt och sociolekt är ofta oklara. Einarsson (2004: s. 146–147) påpekar dock att en regel gäller: ju mer uttalad dialekt, desto lägre är talaren på den sociala skalan. Som en illustration nämns det att exempelvis hantverkare från olika städer kommer att tala annorlunda än akademiker. Det givna exemplet är en vanlig företeelse, men ändå inte någon fast regel. Andra talvariationer som kronolekt eller sexolekt är lättare att lägga märke till och skilja från sociolekt (Einarsson: 2004, s. 147). Före diskussionen om hur denna specifika språkvariation uppstår, är det nyttigt att först titta på språkets ursprung. Författaren (Einarsson: 2004, s. 147) konstaterar att det mänskliga språket skapades i enlighet med behovet av att skilja ”dem” från ”oss”. I samhällen där klassdelningen är mycket stark är det lätt att se vem som tillhör vilken samhällsklass.

II. SPRÅK OCH SAMHÄLLE

Enligt Einarsson (2004: s. 27) finns det några exempel på att människor som pratar samma språk eller dialekt känner sig kopplade till varandra. Denna gemenskap är särskilt stark när människor från samma språkområde möts där en annan dialekt eller ett annat språk råder. Följaktligen finns det över 6 000 språk i världen idag. Många av dessa språk saknar skriftlig variant, men det är viktigt att notera att existensen och användningen av språk är ett allmänt fenomen på jorden. Många språk är besläktade eller härledda från samma stora språkgrupper eller språkfamilj, som svenska och norska eller till och med svenska och kroatiska. Mellan obesläktade språk är det lätt att dra gränser på grund av några språkliga kriterier. Å andra hand är det jättesvårt att dra gränser mellan besläktade språk som exempelvis norska och svenska. I sådana fall kan gränserna dras på grund av geografi eller politiska omständigheter (Einarsson: 2003, s. 28) Däremot finns det språk som inte är knutna till geografiska eller politiska gränser, till exempel romani (eget exempel) medan det samtidigt finns språk som överskrider geografiska gränser eller statliga, som engelska eller tyska (Einarsson: 2004, s. 28).

Mellan 1200- och 1800-talen började så kallade nationalspråk skapas i massor (Einarsson: 2004, s.29). Det vill säga att ett unikt nationalspråk skapades från flera dialekter. Därmed började dialekter skilja sig från standardspråket. Det är viktigt att skilja mellan nationellt och officiellt språk. Einarsson (2004, s. 30–31) förklarar att det nationella språket å ena sidan indikerar förekomsten av social och kulturell anknytning mellan talarna och är kopplat till en nation. Å andra sidan kan ett land ha mer än ett officiellt språk. I Norge, till exempel, är både bokmål och nynorsk officiella språk. Förknippade med framväxten av nationella språk finns det nya språkliga discipliner som språkpolitik och språkplanering. I mitten av 1900-talet utvecklades sociolingvistik, som omfattar de tidigare nämnda disciplinerna, men också mycket mer. (Einarsson, 2004: 18–19). Enligt Bengt Nordberg (2013: s. 12) studerar sociolingvistik språkanvändning i allmänhet, men också individuellt och den uppmärksammar vissa delar av språkstrukturen. Författaren konstaterar: ”I själva verket är den sociala dimensionen av språket mycket framträdande och kanske viktigare än den kognitiva (begreppsbyggande) och kommunikativa” (Nordberg: 2013, s. 12). Ur en individs perspektiv kan vi se hur mycket vårt personliga sätt att tala påverkar vårt tänkande, beslutsfattande, men också vår identitet. Ur samhällets perspektiv ser vi betydelsen av språkets sociala dimension just på grund av språkets

betydelse i skapandet av nationalstater (Nordberg: 2013, s. 19). Följaktligen bär det språk vi väljer att tala våra sociala värderingar, vilket kan exemplifieras av talare av det före detta serbo-kroatiska språket. Människor som vill avskilja sig kommer att tala sitt nuvarande nationalspråk, medan de andra kommer att fortsätta tala den gamla statens språk. Ett exempel på detta är de nya kroatiska nybildningar som skapades efter kriget på 90-talet (eget exempel).

Varje samtal, språkliga uttryck eller själva ordet har någon social dimension, säg kön, ålder, olika personliga egenskaper och så vidare (Nordberg: 2013, s. 15). Men den viktigaste sociala aspekten av språket är att språket endast förekommer i sociala situationer och situationer med socialt innehåll. Alla sociala interaktioner är inte av språklig karaktär, men det är svårt att föreställa sig ett exempel på ett språkligt uttryck utan någon social bakgrund. Från dessa exempel kan vi dra slutsatsen att språket är en väsentlig del av den sociala verkligheten (Nordberg: 2013, s. 14–16).

Många författare ser inte skillnaden mellan språksociologi och sociolingvistik, men författaren Nordberg (2013, s. 17) framhåller att man i det första fallet fokuserar på samhället, vilket kan beskrivas ur vissa språkliga aspekter. Å andra sidan, inom sociolingvistik, ligger fokus på lingvistik, närmare bestämt språk, som man försöker beskriva närmare med hjälp av sociala processer och faktorer. Förutom denna grundläggande skillnad är ytterligare gränser mellan dessa discipliner oklara. Längre fram i detta arbete används termen sociolingvistik, inte språksociologi. Det viktigaste som dessa discipliner har gemensamt är att båda prioriterar att analysera verkligt, autentiskt tal i verkliga (naturliga) sociala situationer (Nordberg: 2013, s. 19). Det betyder inte att skriftspråk inte studeras, i synnerhet idag, då framväxten av nya kommunikationsmetoder som sociala nätverk raderar gränser mellan tal och skrift. Nordberg (2013, s. 35) också påpekar att sociolingvistik vanligtvis är synkron, vilket innebär att den studerar språkets nuvarande tillstånd. Av ovanstående tolkningar kan man dra slutsatsen att sociolingvistik är tvärvetenskaplig och gränserna för dess studieämnen är svåra att fastställa. Författaren ger en definition av sociolingvistik, som hävdar att den handlar om sociala enheter av olika storlekar, från hela nationen till individen (Nordberg, 2013: 19). Einarsson ger flera definitioner av sociolingvistik, bland annat av författaren Pride (1972). Han säger att sociolingvistik försöker studera uttrycken för sociokulturella betydelser, samspelet mellan det sociala livet som är kopplat till kulturer, samhällen, talgemenskaper, språk och dialekter (Einarsson: 2004, s. 15). Liksom inom sociologi och annan samhällsvetenskap sker forskning på mikro- och makronivå. Ett exempel på makronivån är studiet av tvåspråkighet eller

språkplanering, medan ett exempel på mikronivån är analysen av samtal och tal stil (Nordberg: 2013, s.19).

III. DIALEKT OCH SOCIOLEKT

Lars-Gunnar Andersson (2013, s. 40) säger att dialekt och sociolekt är två termer som används för att beskriva den språkliga variationen inom ett språk. Dialekt är en välkänd term, och de flesta som talar mänskliga språk tillhör en dialekt. Dialekter kan definieras som språkvariationer som är kopplade till ett visst geografiskt område. Enligt *Encyclopedia Britannica* är dialekter resultatet av geografiska, ekonomiska, politiska och till och med sociala förhållanden. Det är möjligt att vissa dialekter börjar skilja sig så mycket att de blir språk i sig själva, så är fallet med det latinska språket och dagens romanska språk.¹

Sociolingvistik studerar olika språkvariationer, just för att inget språk är homogent. Språkanvändningen varierar beroende på många faktorer som geografiska (säg dialekt), situationsbetingade och individuella. Det är viktigt att betona att dialekter inte är ett homogent fenomen i sig. En dialekt kan innehålla ännu mindre dialekter. I Sverige kan man till exempel tala om bohusslänska, men även den mindre nordbohusslänska dialekten (Andersson, 2013, s. 42). I Kroatien skulle det dalmatiska mål innehålla specifika sätt att tala från olika öar, till exempel Bracs eller Hvars dialekt (eget exempel). Vissa discipliner som behandlar studiet av dialekter kallas dialektometri och dialektgeografi. Dialektgeografi är en av de äldsta systematiska metoderna för att studera språkvariationer. Det går tillbaka till 1800-talet. Med hjälp av dialektgeografien går det att ta reda på vilka folkslag och språk som var i kontakt, hur språkvariationer uppstod och varför de spreds på det sätt som de var. I mer modern tid används förutom denna metod även dialektometri, vilket möjliggör en giltig kvantitativ analys av geografiska språkvariationer (Boyd, Ericsson, 2015: 133–156).

En sociolekt är, liksom en dialekt, också en form av språklig variation som används av en viss grupp av människor, men den är sällan geografiskt definierad. De första omnämningarna av sociolekter i Sverige går tillbaka till 1680, då Samuel Columbus lade märke till, och sedan skrev ner, hur hovmän och förnäma människor uttalade mjukt *l* och bönder, d.v.s. enkelt folk, hårt *l*. Sådana språkvariationer fanns på 1600-talet, men även tidigare och finns givetvis än

¹ <https://www.britannica.com/topic/dialect/Social-dialects> (20 juli 2022)

idag. Det är viktigt att veta att socialt betingade språkvariationer inte nödvändigtvis är naturliga för den mänskliga arten. För det första fanns det vissa sociala ojämlikheter, hierarkier och funktioner som påverkade språkets utveckling. I dagens tidsanda är det alltså svårt att föreställa sig ett språk utan variationer, även om det inte är omöjligt i teorin (Andersson, 2013: 41–43).

IV. SOCIOLEKTER

Enligt Einarsson (2003, s. 135) sociolekter tillsammans med dialekter, kronolekter och register gör språkvariationer. Dessa variationer är en del av vår personliga identitet. Encyclopedia Britannica definierade sociolekter som dialektala skillnader som är direkt relaterade till sociala klasser, status, utbildningsnivå och andra sociala variabler. De hävdar vidare att de som tillhör överklassen använder ett språk som liknar standardspråket, medan medlemmar av underklassen ofta talar en dialekt. I stora städer, i samband med sociolekter, sker en snabb framväxt av språkinnovationer som sprider sig mycket snabbt som till exempel Rinkebysvenska eller ungdomsspråk.² Problemet med sociolekter är att det är svårt att definiera exakt vad det är och vad som faller under den sociala bakgrunden, närmare bestämt de variabler som förknippas med sociolekter. Just på grund av den svåra bestämningen av den sociala bakgrunden skiljer vi åtskilliga underarter av sociolekter. Följaktligen skiljer sig sociolekter åt beroende på ålder, kön, socioekonomisk klass, etnicitet, ras och så vidare.³

Sverige har ett specifikt fenomen av sociolekter, den så kallade förortssvenska. Några exempel på detta är den tidigare nämnda Rinkebysvenska, blattesvenska, miljonsvenska, Rosengårdssvenska och ortensvenska. Det är utmärkande för dessa sociolekter att de förekommer i invandrarkvarter, det vill säga förorter, men det är viktigt att betona att de inte bara används av invandrare. Dessa sociolekter är ofta stigmatiserade. Förortssvenska är huvudämnet för många språkstudier. Vidare kännetecknas förortssvenskan av såväl fonetiska förändringar som syntaktiska, vilka återspeglas i en annan ordföljd i bisats. Förutom grammatiska drag kännetecknas sådana sociolekter även av speciella slang och uttryck (till exempel uttrycket 'keff').⁴

² <https://www.britannica.com/topic/social-dialect> (20 juli 2022)

³ <https://www.babbel.com/en/magazine/what-is-a-sociolect> (20 juni 2022)

⁴ <https://sv.wikipedia.org/wiki/F%C3%B6rortssvenska> (20 juni 2022)

Vidare uppstår frågan om hur man bestämmer en social klass eller grupp av människor och deras sociolekter, och hur man kopplar samman språkliga och sociala variabler i allmänhet. Andersson (2013, s. 51) föreslår att i Sveriges fall utgå från indelningen av sociala grupper från den officiella statistiken. Där delas människor in i grupper efter utbildningsnivå, yrke, lön samt det ansvar som deras yrke omfattar. Författaren påpekar också att utbildningsvariabeln har störst inflytande på språkanvändningen. Dessutom används inte längre termen samhällsklass i Sverige, och själva gränserna för samhällsklasser suddas ut och vidgas. Trots detta inom studier och forskningsområden som detta är det oundvikligt att använda termen samhällsklass, liksom uppdelningen i dem själva. Efter utbildningsnivå har typen av arbete störst inflytande på språkuttrycket. De så kallade tjänstemännen ligger på en hög nivå både i det socioekonomiska sammanhanget, och i språkbrukssammanhang. Sociolingvistiska studier kopplar samman just dessa sociala variabler med språkliga variabler som till exempel olika uttal av ett ljud eller olika intonation. Sociolingvistisk forskning har bekräftat att språkvariationer och förändringar förekommer oftare i de lägre klasserna (Andersson:2013, s. 51). Detta är i enlighet med det tidigare nämnda faktumet att medlemmar i högre klasser ofta kommer att använda standardspråksformen.

IV.1. UNGDOMSSPRÅK I SVERIGE

Som nämnts tidigare i texten är ungdomsspråk en speciell sorts sociolekt. Först och främst är det nödvändigt att fastställa vilka dessa ungdomar är och vilka som tillhör gruppen unga. Anna Gunnarsdotter Grönberg säger att konceptet och fenomenet av ungdom är ganska nytt och att det dök upp på 1900-talet. (2013, s. 237) Utöver denna period finns det barndom och vuxen ålder, och före uppkomsten av "ungdom" följdes barndomen omedelbart av vuxenlivet. Ungdomsperioden är i allmänhet svår att fastställa på grund av subjektivitet och ungdomens olika varaktighet (Gunnarsdotter Grönberg, 2013, s. 237–240). Perioden från 13 till 24 år tas som åldersgräns för ungdomsvärlden (Norrby, Håkansson: 2010, s. 172).

Gunnarsdotter Grönberg (2013, s. 237) föreslår till och med perioden från 15 till 29 som ungdomsåldern.

I allmänhet anses början av ungdomen vara inträdet i tonåren och slutet som inträdet i de vuxnas värld. I de vuxnas värld ingår att slutföra skolan, börja en karriär eller bilda familj. I dagens tid blir uppkomsten av långvarig ungdom mer frekvent på grund av det moderna livets särart. Ungdomen i sig och dess varaktighet är också en social konstruktion (Gunnarsdotter Grönberg,

2013, s. 237–240). Författarna Norrby och Håkansson (2010, s. 172) säger att unga känner ett visst slags uppror mot vuxenlivet, men också mot samhällsordningen. Därmed har de grogrund för ett annat sätt att stå emot sociala normer och normer, som är att använda sitt eget språk, annorlunda än det vanliga. Amerikanska lingvisten Penelope Eckbert (Norrby, Håkansson: 2010, s. 173) har kallat ungdomar för *movers* och *shakers* eftersom de mest skapar nya ord eller uttryck. Slang är också en viktig bestämningfaktor för ungdomsspråk. Slang kan betraktas som språklig kreativitet och kan ha en mycket kort, men också lång livslängd. Förutom slang använder unga också ofta förbannelseord, vulgära och "oanständiga" ord. Med detta chockerar ungdom omgivningen, upprätthåller uppror mot sociala normer som påtvingats av vuxna och upprätthåller sin gruppidentitet som unga (Norrby, Håkansson: 2010, s. 177–178).

I Sverige var pionjären inom ungdomsspråkforskningen Ulla Britt Kotsinas. I början av sin bok om ungas språk presenterar författaren det språket utifrån vuxnas perspektiv i dag, men också från mitten av 1900-talet (Kotsinas: 2002, s. 7–9). I båda fallen förskräcktes de vuxna över ungdomens språk, de ansåg det obegripligt, vulgärt, fult och de var till och med oroliga för svenskans fortsatta utveckling som språk. Det verkar alltid för vuxna som att unga aldrig har pratat så fult som de gör idag. Trots vuxnas subjektiva åsikter förekommer två fenomen i ungas språk, nämligen den så kallade dåliga artikulationen, närmare bestämt reduceringar av uttalet (till exempel gillar *ú* i stället för gillar *du*). Det annat fenomen är det faktum att detta språk är fullt av glåpord och slangord (Kotsinas: 2002, s. 11–12).

I en studie (Norrby, Håkansson: 2010, s. 174–175) visade samma författare hur unga människor associerar vissa uttal av ord med en speciell förort till Stockholm, till exempel det frikativa uttalet av ljuden *y* och *i* associerades med de norra delarna. Förutom olikheterna i stadens förorter kom Kotsinas till en upptäckt som gällde för hela Stockholm. Hon märkte att det fanns ett mycket öppnare uttal av ljudet *ä*, ett sådant uttal av ljudet brukade bara finnas när *ä* stod framför *r*. Den forskningen gjorde hon på 90-talet av förra seklet, och författarna Norrby och Håkansson drar slutsatsen att detta uttal finns bevarat än idag. Med så olika uttal skilde unga stockholmare tydligt sin identitet från de vuxnas (Norrby, Håkansson: 2010, s. 175).

Som nämnts tidigare, kan slang betraktas som uttryck för språklig kreativitet. Slangar håller vanligtvis inte länge, men Kotsinas (Norrby, Håkansson: 2010, s. 178) ger några exempel på slangar bland tjejer från 1930-talet. Då användes uttryck som *smocktjockt med folk, den var*

vildsint flott som menar mycket vacker och *ta det där lilla amerikanska* som menar ta det lugnt. Trots detta finns det även slangord som inte bara blivit kvar utan blivit en del av standardspråket och inte längre räknas som slang, som kille och tjej. Ett bevis på att slang verkligen är ett uttryck för språklig kreativitet kommer från arbetet som utförts av Catrin Norrby (Norrby, Håkansson: 2010, s. 179), där hon forskat om slangsynonymer för flera ord bland gymnasieelever. Det visade sig att det finns en mångfald av språkliga uttryck och synonymer, men i sådana fall är slang ofta kortlivade och sprids bara lokalt. Denna lokala distribution av slang har en positiv effekt på känslan av att tillhöra en grupp. En av språkets funktioner är att skilja oss från dem, så man kan säga att slang fyller denna funktion.

Slutligen är det viktigt att lyfta fram diskurspartiklar som en frekvent förekomst i ungdomsspråk. Det finns ingen konsensus om den exakta definitionen av diskurspartiklar, men de anses vara korta obetonade ord, vars utelämnande från meningar inte ändrar skillnaden i betydelse. De vanligaste diskurspartiklarna i svenska är *ba*, *liksom*, *ju*, *typ...* Diskurspartiklarnas funktion är att talaren ska uttrycka sin position, närmare bestämt har de en expressiv funktion. De kan användas både för att mjuka upp och för att stärka åsikter, dessutom används de för att strukturera den talade diskursen som till exempel en signal för slutet av talet (Norrby, Håkansson: 2010, s. 181–188).

V. SLUTSATS

Språket är ett viktigt verktyg för mänsklig kommunikation. Med hjälp av språket förmedlas mänsklig kultur, men den skapar också identitet, både grupp och individ. En persons eget språk och sätt att tala kan indikera deras geografiska ursprung, men också mycket mer. Med hjälp av ett språkuttryck kan vi ta reda på någons ålder, utbildningsnivå, typ av yrke, kön och så vidare. Förutom att skapa vår egen identitet med hjälp av språket uttrycker och visar vi den också.

Dialekter och sociolekter är specifika språkvariationer. Medan dialektala variationer uppstår av uteslutande geografiska skäl, uppstår social-dialektala skillnader från olika sociala faktorer och variabler. Mer exakt är sociolekter relaterade till tillhörighet till en viss social klass, status, utbildningsnivå, kön och andra sociala faktorer. I Sverige finns det specifika sociolekter som förknippas med stadsförorterna. Sådana sociolekter stigmatiseras ofta, och exempel på sådana sociolekter är Rinkebysvenska och miljonsvenska. Olika sociolingvistiska studier i Sverige har visat att större språklig variation, liksom innovation, vanligtvis förknippas med lägre samhällsklasser.

Ungdomsspråk är en speciell sorts sociolekt just på grund av dess modernitet och allestädes närvarande. Detta språk är en form av revolt mot vuxnas normer och språk, med vars hjälp unga etablerar sin personliga identitet, men också identiteten inom gruppen unga. Unga människors språk präglas av användning av slang, svordomar och diskurspartiklar.

LITTERATUR

- Andersson, L.G. 2013. "Dialekter och sociolekter" i: Sundgren, E. (red.) *Sociolingvistik*. Stockholm: Liber.
- Boyd, S. & Ericsson, S. 2015. *Sociolingvistik i praktiken*. Lund: Studentlitteratur
- Einarsson, J. 2004. *Språksociologi*. Lund: Studentlitteratur.
- Gunnardotter Grönberg, A. 2013. "Ungdomsspråk" i Sundgren, E. (red.) *Sociolingvistik*. Stockholm: Liber.
- Kotsinas, U. 2002. *Ungdomsspråk*. Uppsala: Ord och stil, Hallgren och Fallgren.
- Nordberg, B. 2013. "Vad är sociolingvistik" i: Sundgren, E. (red.) *Sociolingvistik*. Stockholm: Liber.
- Norrby, C. & Håkansson, G. 2010. *Introduktion till sociolingvistik*. Falun: Norstedts.
- Skelin Horvat, A. 2017. *O jeziku i identitetima hrvatskih adolescenata*. Zagreb: Srednja Europa.
- Sundgren, E. (red.) 2013. *Sociolingvistik*. Stockholm: Liber.

WEBSIDOR

- <https://www.babbel.com/en/magazine/>
- <https://www.britannica.com/>
- <https://sv.wikipedia.org/wiki/Portal:Huvudsida>

Sažetak

Sociolekti u Švedskoj

Ovaj se završni rad bavi švedskim sociolektima. Oni zajedno s dijalektima, kronolektima i registrom čine jezične varijante. Dok se dijalekti uvijek vežu uz određeno geografsko područje, sociolekti se vežu uz pripadajuću društvenu klasu, status, razina obrazovanja i druge društvene varijable. Kod istraživanja ovoga fenomena javlja se problematika povezivanja društvenih varijabli i sociolekata zato što je teško odrediti koje su točne varijable koje utječu na jezični izričaj. Upravo se zbog tih poteškoća sociolekti dijele na podvrste prema godinama, spolu, klasi, etnicitetu itd. Nadalje se u radu ovaj fenomen ilustrira primjerom jezika mladih u Švedskoj. Mladi su često buntovni prema društvenim normama i vrijednostima kao i prema svijetu odraslih pa tako stvaraju jezične inovacije kao oblik pobune. Za jezik mladih karakteristična je upotreba slenga, pogrđnih riječi, diskursnih oznaka te skraćena artikulacija raznih izraza. S takvom upotrebom jezika mladi oblikuju vlastiti identitet, ali i grupni identitet.

Abstract

Sociolects in Sweden

This bachelor thesis deals with Swedish sociolects. Together with dialects, chronolects and register, they form language variants. While dialects are always associated with a specific geographical area, sociolects are associated with the certain social class, status, level of education and other social variables. When researching this phenomenon, the problem of connecting social variables and sociolects arises. Namely, it is difficult to determine which are the exact variables that influence language expression. It is precisely because of these difficulties that sociolects are divided into subtypes according to age, gender, class, ethnicity, etc. Furthermore, the paper illustrates this phenomenon with the example of the language of youth in Sweden. Young people are often rebellious towards social norms and values as well as towards the world of adults, so they create language innovations as a form of rebellion. The language of youth is characterized by the use of slang, derogatory words, discourse markers and abbreviated articulation of various expressions. With this use of language, young people shape their own identity, but also group identity.

